

***„ DOPIERO WTEDY OSIĄGA SIĘ WIELKOŚĆ I
WTEDY SIĘ ONA UJAWNIA GDY CZŁOWIEK
UMIE SŁUŻYĆ”***

STEFAN WYSZYŃSKI

Od opiekuna do profesjonalisty

Historia kształcenia pracowników socjalnych:

- ❖ 1907 rok Królestwo Polskie- pierwsze kursy dla opiekunów społecznych;
- ❖ 1916 rok Kraków- Wydział Pracy Społecznej przy wyższych kursach dla kobiet;
- ❖ 1923 rok- Ustawa o opiece społecznej;
- ❖ 1925- Szkoła Pracy Społecznej Adriana Baranieckiego;
- ❖ 1925 rok Studium Pracy Społeczno-Oświatowej Heleny Radlińskiej;
- ❖ 1928 rok- Rozporządzenie O opiekunach społecznych i komisjach opieki społecznej;
- ❖ 1966 roku- wprowadzenie zawodu **pracownik socjalny**;
- ❖ 1966 rok- pierwsze Państwowe Szkoły Pracowników socjalnych w Warszawie i Poznaniu;

❖ 1990 rok

- wyłączenie zadań pomocy społecznej z zadań Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej i przekazanie ich do Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej;
 - Ustawa z dnia 29 listopada 1990 roku o pomocy społecznej, która m.in. określiła wymogi kwalifikacyjne, role i zadania pracowników socjalnych.
 - W połowie lat dziewięćdziesiątych zaczęto reformować system kształcenia pracowników socjalnych w kierunku profesjonalizacji tego zawodu.
 - Szkoły kształcące przyszłych pracowników socjalnych otrzymały wytyczne: ramowy plan nauczania, minima programowe oraz zakres umiejętności wymaganych od profesjonalnie przygotowanego pracownika socjalnego.
- ❖ 12 marca 2004 roku – Ustawa o pomocy społecznej

Dziś przyszli pracownicy socjalni zdobywają wykształcenie w:

- Kolegiach pracowników służb społecznych;
- uczelniach wyższych.

Stworzono także dwa stopnie specjalizacji zawodowej dla czynnych pracowników socjalnych:

- I stopień specjalizacji z zakresu pracy socjalnej, mający na celu uzupełnienie wiedzy i doskonalenie umiejętności zawodowych pracowników socjalnych;
- II stopień specjalizacji zawodowej z zakresu pracy socjalnej, mający na celu pogłębienie wiedzy i doskonalenie umiejętności pracy z wybranymi grupami osób korzystających z pomocy społecznej

W Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej w Żninie pracuje 13 pracowników socjalnych.

Wykształcenie pracowników socjalnych:

- ❖ 11 pracowników posiada wykształcenie wyższe w tym: 8 pracowników posiada tytuł magistra, 3 pracowników posiada tytuł licencjata;
- ❖ 2 pracowników posiada wykształcenie średnie;
- ❖ 4 pracowników – specjalizacja I-go stopnia;
- ❖ 5 pracowników-specjalizacja II-go stopnia (praca socjalna z osobami bezrobotnymi-1 osoba, praca socjalna z osobami z zaburzeniami psychicznymi – 3 osoby, praca socjalna z rodzinami z problemami opiekuńczo-wychowawczymi – 1 osoba)

Stanowiska pracy zajmowane przez pracowników socjalnych:

- 2 osoby- stanowisko pracownika socjalnego;
- 5 osób- stanowisko specjalisty pracy socjalnej;
- 6 osób- stanowisko starszego specjalisty pracy socjalnej.

Czym jest praca socjalna?

Ustawa o pomocy społecznej określa pracę socjalną jako:

„Działalność zawodową, skierowaną na pomoc osobom i rodzinom we wzmocnieniu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie oraz na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi”

Kompleksową i bardzo szeroką definicję pracy socjalnej określa Komitet Rady Europejskiej:

„Praca socjalna jest specyficzną działalnością zawodową, mającą na celu lepszą adaptację wzajemną osób, rodzin, grup i środowiska społecznego, w jakim żyją oraz rozwijanie poczucia godności osobistej i odpowiedzialności jednostek na drodze odwoływania się do potencjalnych możliwości poszczególnych osób, do powiązań międzyprofesjonalnych, a także sił i środków społecznych”

Międzynarodowe Stowarzyszenie Szkół Pracy Socjalnej wypracowało ogólną międzynarodową definicję, określającą, że:

„Praca socjalna wspiera zmiany społeczne, rozwiązywanie problemów w stosunkach międzyludzkich oraz wydobywanie z ludzi sił i wolności aby mogli osiągnąć dobrobyt. Używając teorii zachowań ludzkich i systemów społecznych praca socjalna oddziałuje tam, gdzie ludzie wchodzi w interakcje ze środowiskiem. Fundamentem pracy socjalnej są zasady praw człowieka i sprawiedliwości społecznej”

Nieco inaczej pracę socjalną definiowała prof. Helena Radlińska:

„Praca socjalna to wydobywanie i pomnażanie sił ludzkich, ich usprawnianie i organizacja wspólnego działania dla dobra ludzi”

Formy pracy socjalnej:

- aktywizowanie, wspieranie, wzmacnianie, edukowanie, włączanie do aktywności zawodowej, projektowanie zmian, zarządzanie zasobami ludzkimi i finansowymi, inspirowanie nowych form pomocy, analizowanie kwestii społecznych;

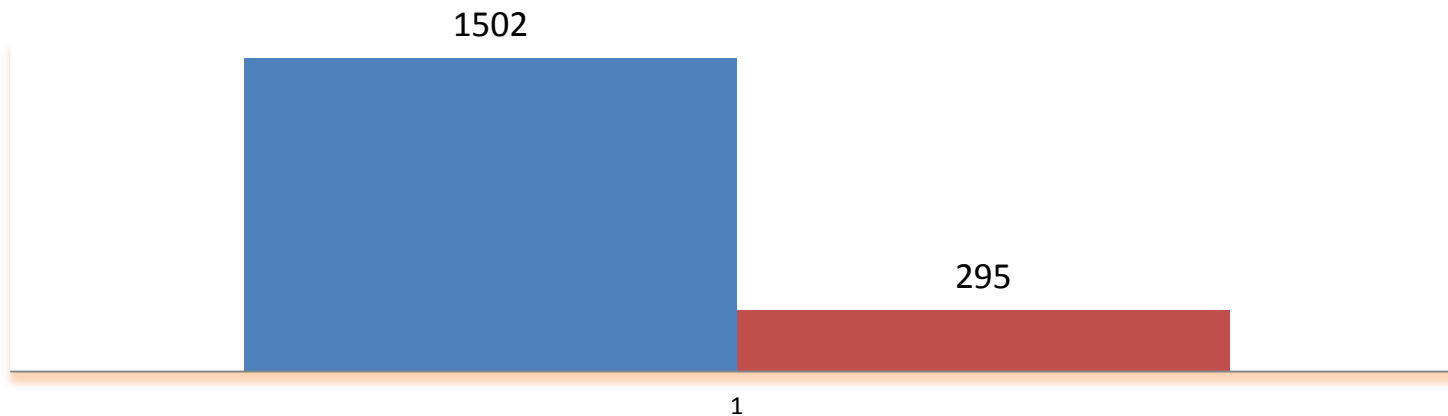
Właściwe realizowanie tych zadań wymaga określonych umiejętności zawodowych, a także kompetencji osobistych. Dlatego też pracownicy socjalni tutejszego Ośrodka systematycznie podnoszą swoje wykształcenie, a także kwalifikacje zawodowe. Są to studia wyższe, studia podyplomowe (np. aktywizacja społeczno-zawodowa osób niepełnosprawnych, organizacja pomocy społecznej, studium terapii i treningu grupowego, oligofrenopedagogika, gerontologia), a także specjalistyczne kursy: mediacje rodzinne, interwencja kryzysowa, asystent rodzinny, praca z klientem metodą kontraktu socjalnego, Konferencja Grupy Rodzinnej, szkolenia z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i przeciwdziałania uzależnieniom.

Świadczenie pracy socjalnej w liczbach:

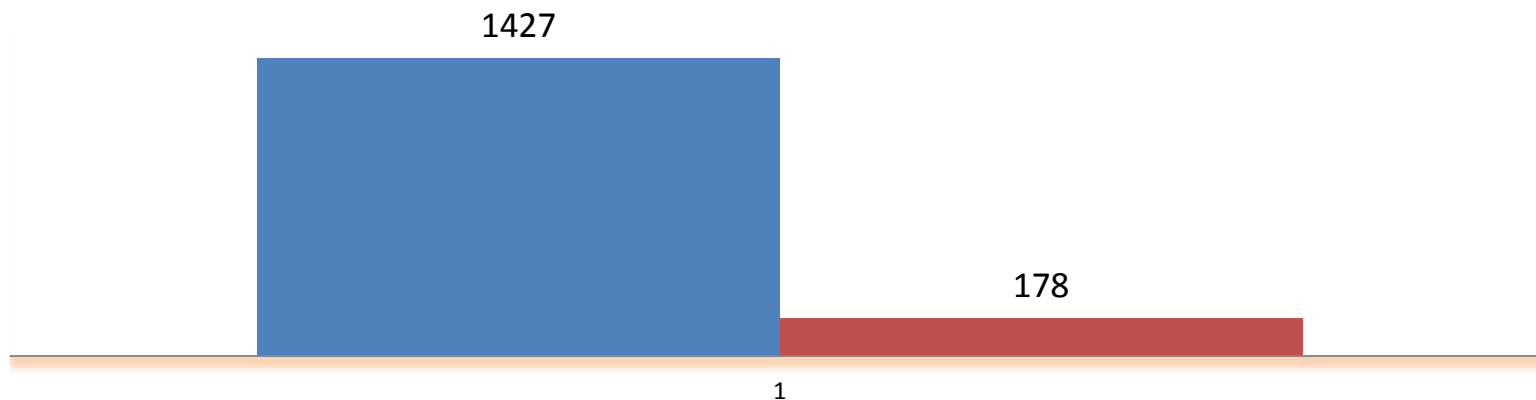
rok 2006

■ rodziny objęte pomocą ■ rodziny objęte pracą socjalną , w tym również popołudniową

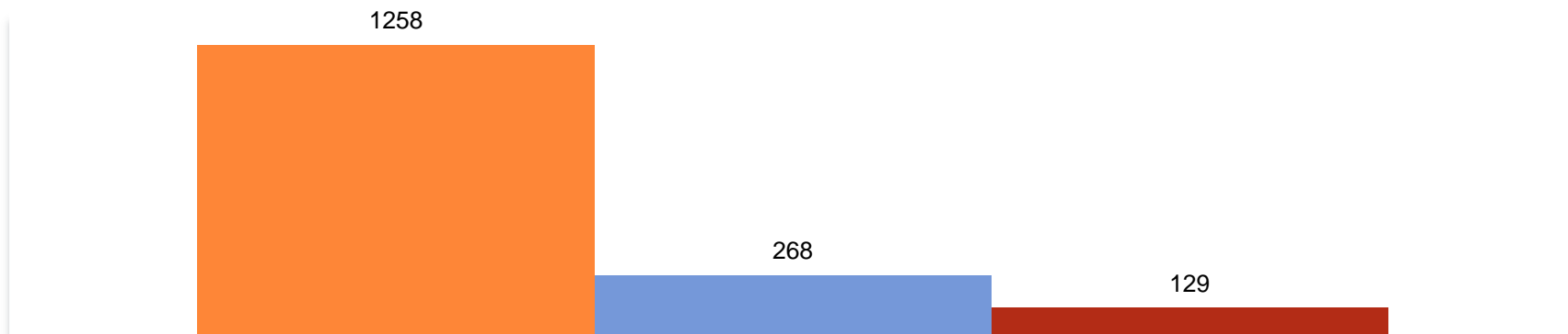
rok 2007

■ rodziny objęte pomocą ■ rodziny objęte pracą socjalną , w tym również popołudniową

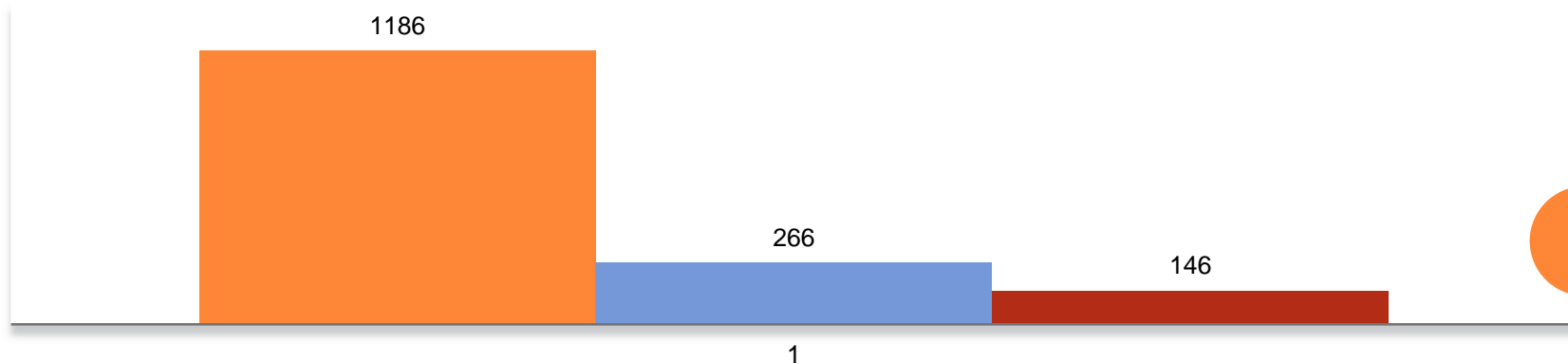
rok 2013

- rodziny objęte pomocą
- rodziny objęte pracą socjalną , w tym również popołudniową
- rodziny objęte popołudniową pracą socjalną

rok 2014

- rodziny objęte pomocą
- rodziny objęte pracą socjalną , w tym również popołudniową
- rodziny objęte popołudniową pracą socjalną

Istotną kwestią wpływającą pozytywnie na jakość i efektywność pracy socjalnej jest dostępność oraz możliwość użycia szerokiej gamy narzędzi i instrumentów umożliwiających skuteczne działanie. Jednym z takich narzędzi jest **kontrakt socjalny**.

Kontrakt socjalny- pisemna umowa zawarta z osobą ubiegającą się o pomoc, określająca uprawnienia i zobowiązania stron umowy w ramach wspólnie podejmowanych działań zmierzających do przezwyciężenia trudnej sytuacji życiowej osoby lub rodziny.

Aktualnie realizowanych jest 27 kontraktów socjalnych.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nakłada na gminę obowiązek wspierania rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez wsparcie asystenta rodziny.

Do zadań asystenta rodziny należy w szczególności:

- ❖ Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną;
- ❖ Udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- ❖ Udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi;
- ❖ Motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- ❖ Udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej

- ❖ Podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- ❖ Prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- ❖ Prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną;
- ❖ Dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodzin, nie rzadziej niż co pół roku

Aktualnie w MOPS w Żninie pracuje 5 asystentów rodziny. Ich wsparciem objętych jest aktualnie 46 rodzin

Ofertę pomocową z jakiej mogli skorzystać klienci tutejszego Ośrodka zwiększyło niewątpliwie wykorzystanie w codziennej pracy instrumentów aktywnej integracji związanej z realizacją Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. MOPS od 2008 roku do 2013 roku realizował projekt systemowy pn. **Aktywni, zintegrowani, silniejsi**". Działaniami projektowymi objęto 429 osób, korzystających ze świadczeń pomocy społecznej. Uczestnicy projektu objęci byli kontraktami socjalnymi, przy realizacji zadań projektu współpracowali z pracownikami socjalnymi.

Formy wsparcia zrealizowane w ramach projektu:

- zajęcia w Klubie Integracji Społecznej;
- trening umiejętności społecznych- Szkoła dla Rodziców;
- indywidualne poradnictwo specjalistyczne: psycholog, terapeuta ds. uzależnień, prawnik;
- warsztat aktywnego poszukiwania pracy;
- kursy zawodowe;

- podjęcie i kontynuacja nauki szkolnej;
- prace społecznie- użyteczne;
- wypoczynek letni dla dzieci uczestników projektu;
- pikniki rodzinne;
- spotkania integracyjne;
- wycieczki;
- wyjazdy do teatru

Dane po zrealizowaniu projektu w 2013 roku wskazują, że:

- 16 osób podjęło zatrudnienie;
- 1 osoba podjęła staż;
- 1 osoba podjęła naukę szkolną na poziomie średnim;
- 10 osób zaprzestało korzystania z pomocy społecznej

W latach 2009-2011 pracownicy socjalni realizowali projekt konkursowy również w ramach środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Projekt skierowany był do młodzieży.

Uczestników objęto poniższymi formami wsparcia:

- ❖ warsztat psychologiczny;
- ❖ trening umiejętności społecznych;
- ❖ zajęcia w Klubie Integracji Społecznej;
- ❖ kursy zawodowe;
- ❖ staże zawodowe;
- ❖ wsparcie psychologiczne, terapeutyczne oraz doradztwo zawodowe

Pracownicy socjalni zrealizowali trzy

Programy Aktywności Lokalnej:

1. Matki samotnie wychowujące dzieci zamieszkałe na terenie miasta Żnina- 12 ;
2. Mieszkanki wsi Sielec - 12;
3. Mieszkańcy wsi Bożejewiczki- 10.

Ich realizacja daje pracownikowi socjalnemu szansę na profesjonalne rozpoznanie potrzeb środowiska lokalnego z jakim pracuje, jak również rozwiązywanie istniejących w nim problemów za pomocą tkwiącego w nim potencjału.

Innym narzędziem zastosowanym przez pracowników socjalnych dotyczących uaktywniania i integracji środowisk lokalnych są :

Projekty socjalne

- ❖ 2012 rok- „ W obiektywie- Integracja społeczna chorych na schizofrenię poprzez warsztaty fotograficzne”- projekt socjalny dla uczestników Środowiskowego Domu Samopomocy w Żninie;
- ❖ 2014 rok- „ Mówię nie”- projekt socjalny skierowany do dzieci, uczestników zajęć w Świetlicy Opiekuńczo-Wychowawczej w Bożejewiczkach dotkniętych bądź zagrożonych agresją i zachowaniami ryzykownymi.

Zawód pracownika socjalnego na przestrzeni lat uległ dynamicznym przemianom, których elementem wspólnym jest profesjonalizacja.

Podstawę profesjonalnej pracy socjalnej stanowią:

- Kanon wiedzy;
- Kanon określonych przekonań, wyznawanie pożądanых wartości i przestrzeganie zasad etycznych;
- Kanon umiejętności zawodowych.

Zawód pracownika socjalnego wymaga dobrej kondycji psychicznej, odporności i umiejętności odpowiedniego zdystansowania się do problemów społecznych i różnych sytuacji z jakimi boryka się podczas codziennej pracy.

Bieda, przemoc, bezradność, ogromne cierpienie, brak współpracy i ponoszenia przez klienta odpowiedzialności – to codzienna rzeczywistość pracownika socjalnego, który musi sobie z tym radzić.

Poza tym niewielkie uznanie dla zawodu, niskie zarobki oraz mnogość zadań to główne problemy pracowników socjalnych.

Od pracownika socjalnego oczekuje się aby był dobrze zorganizowany, konsekwentny i skuteczny w działaniu.

Jak trudno sprostać tym wszystkim wymaganiom i oczekiwaniom dobrze wie każdy pracownik socjalny.

Jak ogromną satysfakcję przynosi wykonywanie tego zawodu może wiedzieć tylko pracownik socjalny.

„ Praktykowanie pracy socjalnej jest jak pączek kwiatu, ponieważ nie wiadomo kiedy zakwitnie”

Dziękuję za uwagę.

